

**OBČINA TRBOVLJE
KOMISIJA ZA DRUŽBENE
DEJAVNOSTI IN OBČINSKA
PRIZNANJA**

Mestni trg 4, 1420 TRBOVLJE

tel.: 0356/34-800, faks: 0356/27-986, e-mail: obcina.trbovlje@trbovlje.si

11.

Številka: 094 – 3/2020 – 3
Datum: 7. 12. 2020

**OBČINSKI SVET
OBČINE TRBOVLJE**

ZADEVA: Predlog za podelitev nagrade »Tončke Čeč« za leto 2021

Pravna osnova: Odlok o priznanjih in nagradah Občine Trbovlje
(UVZ, št. 31/15 in 28/20)

Namen: Razprava in sprejem

Priloge: Predlog z obrazložitvijo
Predlog sklepa

Poročevalka: Maja Krajnik, predsednica Komisije za družbene
dejavnosti in občinska priznanja

**OBČINA TRBOVLJE
KOMISIJA ZA DRUŽBENE
DEJAVNOSTI IN OBČINSKA
PRIZNANJA**

Mestni trg 4, 1420 TRBOVLJE

tel.: 0356/34-800, faks: 0356/27-986, e-mail: obcina.trbovlje@trbovlje.si

Številka: 094 – 3/2020 – 3
Datum: 7. 12. 2020

**OBČINSKI SVET
OBČINE TRBOVLJE**

ZADEVA: Predlog za podelitev nagrade »Tončke Čeč« za leto 2021

Komisija za občinska priznanja pri Občinskem svetu Občine Trbovlje je na osnovi javnega razpisa za podelitev nagrade "Tončke Čeč" za leto 2021 določila

**p r e d l o g
za podelitev nagrade »Tončke Čeč« za leto 2021**

Komisija predlaga občinskemu svetu, da za leto 2021 podeli nagrado »Tončke Čeč«

ANTONIU ŽIVKOVIČU,

**za izjemne posamezne kulturne in umetniške dosežke v občini in zunaj nje, ki
prispevajo k uveljavitvi in ugledu občine**

UTEMELJITEV PREDLAGATELJA:

Brez vsakega dvoma je Antonio Živkovič eden najpomembnejših in najboljših slovenskih sodobnih fotografov. V tej utemeljitvi bom izpustil heterogenost njegovega dela in področja, ki jih prav tako pokriva njegova fotografija (gledališka fotografija, gre predvsem »za delo na« plesnih predstavah Iztoka Kovača in pa fotografiranje miljeja, ki predstavlja srčiko rokavske kulture, to pa je koncertna fotografija, tudi tu so bili med drugim in med drugimi v delu »domači« umetniki – Laibach) in se bom skoncentriral samo na tisto, kar izstopajoče spada pod alinejo, ki se konča, da mora kandidatovo delo prispevati k ugledu in uveljavitvi občine. Seveda ne gre izgubljati besed, da gre za uveljavitev in ugled občine tako v slovenskem, kot tudi v mednarodnem prostoru.

Preden začnem pisati o fotografijah, pa moram nujno narediti kratek uvod. Da so fotografije Antonia Živkoviča takšne kot so, imajo nedvomno prste vmes Trbovlje, kraj, v katerem je odraščal in kjer se je formiral. Živkovič namreč spada v generacijo umetnikov, ki se je rodila v prvi polovici šestdesetih let prejšnjega stoletja. To pa je tudi najbolj prodorna generacija umetnikov (ne samo v strogo lokalnem kontekstu, ampak v kontekstu slovenske umetnosti nasploh), ki je najdlje in najmočneje ponesla v svet, dobesedno v svet, značilnosti kraja, kjer

so odraščali, kraja, ki jih je kot umetnike oblikoval. Seveda pa je k temu pripomogel tudi čisto specifičen zgodovinski čas in sistem v katerem smo takrat živeli – socializem.

Težko je reči, kaj je temu botrovalo. Mogoče vpliv zraka, tiste čiste specifične onesnaženosti, mogoče sama konfiguracija trboveljske doline, mogoče nekakšna podedovana robotost, grobost, ki se je prenašala iz generacije v generacijo, a hkrati tudi čisto določena senzibilnost, da ne rečem hipersenzibilnost, občutljivost, kot protiutež grobosti in robotosti, ki je potrebna, da nastane neko umetniško delo. Mislim, da vse to skupaj tvori nekakšno zlitino, ki je odgovorna, da so umetniki iz Trbovelj tako izstopajoči. Seveda pa ima pri vsem velik, da ne rečem največji delež, obvladovanje večšine. Obvladovanje *metiera*. In ravno obvladovanju *metiera* je tisto, kar tako odlikuje fotografije Antonia Živkoviča.

Povezava med Trbovljami in njegovo fotografijo (Trbovlje so na njegovih fotografijah nekakšno primarno okolje, ki pa je bistveno več kot kulisa) je šla skozi tri faze. V prvo fazo spada Živkovičevo delo v osemdesetih letih prejšnjega stoletja. Fotografije iz tega ciklusa so bile na ogled na njegovi prvi samostojni razstavi z naslovom *Ujetniki pogleda* (1991), v Galeriji Prešernove hiše v Kranju. Tematika fotografij je bilo življenje v Trbovljah tam nekje sredi osemdesetih. Fotografije se dogajajo v risu fotografskega dela Roberta Franka in njegovega najbolj znanega cikla, ki je postal zajetna monografija, *Američani*. Gre pa za svež in neobremenjen pogled od zunaj. Za pogled tujca, ki se mu razodenejo detajli, ki jih domačini ne vidijo, ne opazijo in ne prepoznajo.

Nekaj podobnega je delal tudi Živkovič. Razkrival je detajle in povezave, ki za navadno oko ostajajo skriti. Iztrgal jih je iz časa in jih zamrznil. Te Živkovičeve fotografije najbolj določa natančna izbira t. i. »odločujočega trenutka«, edinega možnega trenutka v katerem je treba reagirati in posneti fotografijo, da je takšna kot je. Da trenutek ugrabi času. Tu pa je treba omeniti še nekaj in to izjemno pomembnega: to ni bil čas digitalne fotografije, ampak čas analogne fotografije, ko je bilo na filmu v fotoaparatu največ štirideset posnetkov, zato je moral fotograf bistveno bolj izbirati, kajti možnosti, da izbere »odločujoči trenutek«, niso bile nepreštevne, kot so nepreštevne danes. Seveda pa je tem prvem delu, pritisku na sprožilec, sledil tudi sekundarni del, klasično razvijanje fotografij; delo v temnici.

Naslednja povezava Živkoviča in Trbovelj je bil njegov znameniti ciklus *Črna dolina*. Ta faza je znana po triptihih, včasih tudi diptihih, kjer fotograf v celoto lepi po tri fotografije, ali pa dve fotografiji. Vse pa prikazujejo industrijske krajine. A ti prostori so že skoraj na poti, na katero se bodo zares podali šele v bližnji prihodnosti – ti prostori so prazni. Od njih ostajajo predvsem in zgolj monumetalne kulise s svojo skoraj grozljivo, a hkrati tudi melanholično estetiko. Ti prostori na fotografijah proizvajajo nekakšno žalostno glasbo. Na te kulise, ki so seveda izrazito trboveljske (elektrarna, cementarna) pa fotograf postavi figuro, ki ima na mestu obraza kamen. To na simboličnem nivoju govori o brezosebnosti dela, ki se je dogajalo v teh prostorih. Dela, ki ga ni poganjal in določal užitek, ampak trpljenje. Pravzaprav je šlo za višjo gradacijo dela, za garanje. Vendar je to zunanja podoba, saj jaz za temi Živkovičevimi upodobitvami vidim tudi neko drugo resničnost, ki je očesu skrita. Vidim čas, ki se je preselil v spomin. Vidim drugo razsežnost mesta, ki pa si bo našla svoj pravi domicil v naslednjem, najbolj intimnem Živkovičevem ciklusu povezanem s Trbovljami. V *Odsevu spomina*. Tako *Črna dolina*, kot tudi *Odsev spomina*, sta izšla v obliki monografskih publikacij.

Če so Živkovičeve fotografije iz cikla *Ujetniki pogleda*, določene z bressonovskim »odločujočim trenutkom«, potem gre pri *Odsevu spomina* za popolnoma drugačen proces in pristop. Živkovič iz svojega spomina počasi in zanesljivo, s filigransko natančnostjo vleče določene lokacije v Trbovljah, ki so bile na odločilen način povezane z njegovim odraščanjem. Fotografije teh lokacij, gre za nekakšno primerjavo med davnilino in sedanostjo, v kateri so bile fotografije posnete, za nekakšno soočenje duhovnega portreta z dna spomina in resničnosti, ki pa se skozi čas ni bistveno spremenila, pa pravzaprav

postajajo umetnikov vizualni mladostni portret. Ali pa, glede na lokacije, kjer so bile posnete, mladostni portret neke generacije. Vrata v izgubljeni čas. Tehnika, ki neke dele na fotografija poudarja, spet druge pa briše, da izgubljajo razločnost, pa nakazuje na nezanesljivost spomina. Seveda je tudi na teh fotografijah izvedba popolna.

Fotografije Antonia Živkoviča so za prepoznavnost Trbovelj, ne samo v Sloveniji, ampak tudi v svetu, tako pomembne kot so pomembne zgodnje plošče skupine Laibach, ki so koreninile v industrijskem zvoku mesta, kot so pomembne najbolj prebojne plesne predstave Iztoka Kovača, ki so tematizirale podobne značilnosti naše ozke doline (brezosebnost fizičnega dela), ali pa, kot je pomembno moje pisanje, ki se dotika istih izhodišč in istih tem, kot Živkovičev cikel *Odsev spomina*.

Glede na dejstvo, da je dvestoletna zgodovina mesta prišla na konec svoje zgodovine, Živkovičeve fotografije pričajo o nekem času, tako intimnem, kot tudi kolektivnem, ki se ne bo nikoli več vrnil. Ampak to niso črno-beli dokumenti in pričevanja, temveč popolni estetski objekti, ki bodo zaradi spoja tematike in *metierske* popolnosti preživeli svoj čas.

Komisija predlaga, da Občinski svet Občine Trbovlje v skladu s Statutom Občine Trbovlje in Poslovníkom občinskega sveta odloči o predlogu.

**Predsednica
Komisije za družbene dejavnosti
in občinska priznanja**

Maja KRAJNIK

**OBČINSKI SVET
OBČINE TRBOVLJE**

Na podlagi 19. člena Statuta Občine Trbovlje (UVZ št. 19/16, 12/18 in 4/20) ter 45. člena Poslovnika občinskega sveta (UVZ št. 12/18), je Občinski svet Občine Trbovlje na svoji _____ redni seji, dne _____ sprejel naslednji

S K L E P

1.

Nagrada »Tončke Čeč« za leto 2021 se podeli:

Antoniu Živkoviču, za izjemne posamezne kulturne in umetniške dosežke v občini in zunaj nje, ki prispevajo k uveljavitvi in ugledu občine.

2.

Sklep velja takoj, ko ga sprejme občinski svet.

Številka:

Datum:

**Županja Občine Trbovlje
Jasna Gabrič**

Vročiti:

1. Jasna Gabrič – županja
2. Maja Krajnik - podžupanja
3. Maja Hvala – direktorica občinske uprave
1. Komisija za družbene dejavnosti in občinska priznanja
2. Antonio Živkovič
3. Zbirka sklepov
4. Arhiv

